

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poštno ček. račun: štev. 24/12410

Cena: Posamezna štev. L 25
Naročnina: Mesečna L 110
Za inozemstvo: Mesečno L 190

Leto V. - Štev. 51

Gorica - 17. decembra 1953 - Trst

Izhaja vsak četrtek

STO edina rešitev tržaškega vprašanja

»Prve misli so najboljše«, pravi neki nemški pregovor. Akoravno ne velja ta pregovor za vse slučaje, je glede rešitve tržaškega vprašanja gotovo na mestu. Ustvaritev Samostojnega tržaškega ozemlja, kot so jo zamislili zavezniki ob koncu zadnje svetovne vojne, bi z nekaterimi dopolnitvami nedvomno najboljše ustrezala koristim Trsta ter zadovoljila prebivalce tržaškega mesta in njegove okolice. To bi tudi največ doprineslo k pomirjenju na tem delu Evrope. Mnogi so celo mnenja, da bi bilo treba sedanje tržaško ozemlje še povečati ter vključiti vanje vse tiste kraje, ki težijo neposredno k Trstu. Pa tudi v sedanji obliki bi Samostojno tržaško ozemlje lahko prospevalo ter postalo važno trgovsko in prometno središče za vso srednjo Evropo. Ker bi bilo to ozemlje pod varstvom ZN, bi obe narodnosti uživali enakopravnost v vsakem oziru na podlagi statuta, ki bi moral preprečiti vsako narodnostno diskriminacijo in zatiranje.

S tako rešitvijo bi se gotovo strinjala večina tržaškega prebivalstva. Že zadnje občinske volitve so pokazale, da je velik del prebivalstva naklonjen temu, da ostane Trst samostojen. Koliko bolj bi se to pokazalo, ako bi se vršile volitve pod alternativno za samostojnost ali proti samostojnosti Trsta. Zadnje občinske volitve gotovo niso dale točne slike o stališču tržaškega prebivalstva napram tržaškemu vprašanju. Tako ne moremo verjeti, da so vsi volivci demokratične stranke proti samostojnosti Trsta, ampak smo prepričani, da so volili za stranke mnogi le zaradi njenega krščanskega programa, brez vsakega ozira do njenega stališča napram tržaškemu vprašanju.

Da niso Tržčani preveč navdušeni, da bi bili priključeni Italiji, nam dokazuje apatija (brežutnost), ki jo je pokazalo tržaško prebivalstvo ob priliki zavezniške odločitve z dne 8. oktobra. Če bi bilo tržaško prebivalstvo le količič navdušeno za Italijo, bi moral moralo pokazati to navdušenje že takoj, ko je zvedelo novico o priključitvi cone A k Italiji, toda o tem navdušenju ni bilo ne duha ne sluha. Indiferentnost prebivalstva do tega dogodka je bila tako velika, da so mnogi časopisi čutili potrebo, zagovarjati to dejstvo s trditvijo, da tržaško ljudstvo žaluje za brati v coni B, in to v času, ko je italijanska vlada podala izrecno izjavo, da se s sprejemom zavezniške odločitve ne odpušča svojim pravicam do cone B. Zanimivo je, da je v tistih dneh, ko je ostal Trst popolnoma indiferenten, jugoslovansko ljudstvo ogorčeno demonstriralo zoper zavezniško odločitev. Šele v nedeljo po zavezniški izjavi so Tržčani razvili nekaj zastav, a še te na povelje od zgoraj. Do manifestacij oziroma do demonstracij pa je prišlo skoraj en mesec pozneje in še te so bile organizirane od znanih nacionalističnih krogov. Sicer niso demonstracije vedno izraz večine prebivalstva, kajti par tisoč mladih ljudi je vedno mogoče najti med četrtmilijonskim prebivalstvom, toda ti predstavljajo le kak procent vsega tržaškega prebivalstva. Indiferentnost tržaškega prebivalstva ob novici prepustitve cone A Italiji pa je nesporen dokaz, da tržaško ljudstvo ne mara, da bi prišlo pod Italijo. Tudi sklicevanje na velikansko udeležbo pri pogrebu padlih žrtev nima nobene veljave v tem pogledu, kajti s svojo udeležbo pri pogrebu so hoteli Tržčani počastiti padle žrtve,

nikakor pa ne izreči s tem svojega mnenja glede priključitve Trsta k Italiji. Če bi bili imeli zadnji namen, bi se bil nadvse mirni pogreb vse drugače končal.

Tržaško vprašanje je še vedno tam, kot je bilo pred dvema mesecema. Kakor stojijo sedaj stvari, je malo verjetno, da bi prišlo do kakšnega sporazuma. Razlike med zahtevami Italije in Jugoslavije so prevelike. Italija vztraja še vedno pri zavezniški odločitvi z dne 8. oktobra ter se je le toliko vdala, da ne zahteva takojšnje zasedbe cone A. Poleg tega je pripravljena udeležiti se konference o tržaškem vprašanju pod pogojem, da dobi še pred konferenco nekaj novih položajev v Trstu. V ostalem pa vztraja na odločitvi zaveznikov glede cone A ter na zahtevi, naj bi o ostalem ozemlju odločil plebiscit. Kvečjemu bi bila pripravljena odstopiti nekaj obmejnih krajev v obeh conah tržaškega ozemlja. Jugoslavija pa bi bila pripravljena priznati mesto Trst Italiji, a hoče zase skoro vse ostalo ozemlje tržaškega ozemlja, torej tudi italijanske kraje in mesta v coni B. Zadnje čase se je govorilo, da bi se spustila Jugoslavija v pogajanje glede teh istrskih mest, a vedno pod pogojem, da bi dobila v zameno neke kraje na Goriškem. Iz vsega tega je razvidno, da se

zahteve Italije in Jugoslavije precej križajo in da bo prišlo do sporazuma le tedaj, če bo ena ali druga stranka popustila. Toda kdo naj popusti? Italija ne bo popustila, ker bi ostal sicer Trst brez vsakega najmanjšega zaledja oziroma okolice. Tudi ne more žrtvovati italijanskih mest v coni B ter jih prepustiti Titovemu komunističnemu pritisku.

Pa tudi Jugoslavija ne more napram Italiji popustiti ter se zadovoljiti z nekaterimi postranskimi koncesijami. Četudi bi dobila Jugoslavija vse to, kar zahteva, bi morala žrtvovati lepe deset tisoč Slovencev, ki živijo v Trstu, ter jih prepustiti narodni smrti. Ali se to izplača? Ali bi ne bilo veliko bolj pametno, da pride do udeležitve Samostojnega tržaškega ozemlja, ki bi bilo pod varstvom ZN in v katerem bi bila enakopravnost Slovencev z italijanskim življenjem popolnoma zaščiten?

Češki zgodovinar Palacky je izrekel baje o Avstro-Ogrski tele besede: »Če bi ne bilo Avstrije, bi jo bilo treba ustvariti.« Podobne besede bi lahko izrekli še z večjo pravico o Samostojnem tržaškem ozemlju. V resnici, če bi ne bilo Samostojnega ozemlja, bi ga bilo treba ustvariti. In to ne samo z gospodarskega, ampak tudi z narodnega stališča.

Atomska nevarnost

Predsednik Eisenhower se je na povratku z bermudske konference ustavil v New Yorku, kjer je imel na Glavni skupščini Združenih narodov še isti večer (8. decembra) govor o atomski nevarnosti. Njegov govor je zaradi svoje važnosti za temnil nekako sklepe bermudske konference, akoravno je bila tudi ta izredno važen dogodek svetovne politike. Eisenhower je orisal v svojem govoru uničevalno moč atomskega orožja, obenem pa je predlagal, da bi se ustanovila mednarodna organizacija, ki bi bila odgovorna za zbiranje in hranjenje atomskega materiala in ki bi izdelala načrte, da bi se ta material izkoristil v blaginjo človeštva. Ta organizacija, ki bi bila pod varstvom ZN, bi izdelala tudi načrt, kako bi zmanjšali oziroma odpravili sedanjo zalogo atomskega orožja. Iz tega Eisenhowerjevega govora hočemo navesti nekaj glavnih misli.

Eisenhower je v začetku svojega govora povedal, da ga je pozval h govoru glavni tajnik ZN Hamarskjöld. Nato je poudaril važnost Organizacije Združenih narodov ter zagotovil navzočim, da bodo Združene države podpirale to organizacijo odločno in v prepričanju, da bo nudila upanje, ki prinese svetu lahko trajen mir in srečo ter blaginjo za vse ljudi.

Eisenhower je nato dejal, da želi ob tej priložnosti povedati nekaj stvari, ki jih ameriška vlada in on nosita že več mesecev v mislih. Prisiljen sem, je nadaljeval Eisenhower, da vam govorim danes v jeziku, ki bi ga najrajši nikoli ne uporabil. To je jezik o atomskem vojskovanju.

Eisenhower je rekel, da je atomska doba tako naglo napredovala, da bi moral imeti vsak človek vsaj približno predstavo o razvoju atomske sile.

V nadaljnjem je naštel Eisenhower glavne stopnje razvoja atomske sile in atomskega orožja, od prve atomske eksplozije na svetu, ki se je dogodila 16. julija 1945. Od tedaj so izvedle Združene države že 42 atomskih eksplozij. Današnje atomske bombe so 25 krat močnejše kakor tiste, s katerimi se je začela a-

tomska doba. Vodikove bombe pa imajo uničevalno moč, ki jo ima več milijonov ton najhujšega razstreliva (tritola). Danes presega sila ameriškega atomskega orožja, ki seveda dnevno narašča, mnogokratno celotno učinkovitost vseh bomb in vseh granat, ki so kdaj padle s kakšnega letala ali bile izstreljene iz kakšnega topa na vseh bojiščih in v vseh letih druge svetovne vojne. Ena sama letalska skupina vrže lahko na vsak dosegljivi cilj tak uničujoč tovor atomskih bomb, ki presega po svoji eksplozivni sili vse bombe, ki so padle na Veliko Britanijo med drugo svetovno vojno.

Eisenhower je nato poudaril, da ne razpolagajo samo Združene države s strašno tajnostjo atomskega orožja, ampak tudi Velika Britanija in Kanada. Tajnost pozna tudi Sovjetska zveza, ki je v zadnjih letih izvedla vrsto atomskih poizkusov, med njimi vsaj enega z vodikovo bombo. Pa tudi druge države bodo prisle končno do tajnosti atomske bombe.

Nato je Eisenhower poudaril, da niti velika nadmoč v številu atomskega orožja in niti povračilni udarec ne moreta preprečiti strašne stvarne škode in izgube življenj, ki bi jih povzročil nenaden napad. Ne radarske opazovalnice ne obrambni sistem ne morejo jamčiti za varnost mest in državljanskih pred sovravnim napadom. Če bi zadel tak napad Združene države, bi te odgovorile naglo in odločno. Obrambne zmognosti Združenih držav so take, da bi povzročile lahko napadalec grozne izgube. Povračilne zmognosti pa so tolike, da bi bila napadalčeva dežela opustošena. Toda to so le dejstva, ki pa ne izražajo namena in upanja Združenih držav.

Eisenhowerjev predlog

Namen Združenih držav je, pomagati človeštvu, da se znebi strahu pred takimi strahotami in da zadobi zopet upanje in mir.

Nato je Eisenhower omenil prizadevanje Združenih držav in njenih zaveznic, Velike Britanije in Francije, da bi prišlo s Sovjetsko zvezo do razgovorov o nemškem,

avstrijskem in korejskem vprašanju. Z veseljem smo ugotovili, je rekel Eisenhower, da zadnja sovjetska nota ne vsebuje več nesprejemljivih pogojev za tako konferenco. Z vsem svojim duhom si bomo prizadevali samo za to, da bi rodila konferenca otipljive rezultate za mir. Nikoli nismo in nikoli ne bomo predlagali ali zahtevali, da bi Sovjetska zveza prepustila tisto, kar je po pravici njeno.

Ameriški predsednik je prešel nato na predlog o atomski razorožitvi in o uporabi atomske energije v mirroljubne in koristne namene. Opozoril je na sklep Glavne skupščine ZN od 18. novembra 1953 glede ustanovitve posebnega pododbora razorožitvene komisije, ki naj bi skušal najti zadovoljivo rešitev razorožitve. Združ. drž. so pripravljene sestati se zasebno z drugimi najbolj prizadetimi državami, da bi poiskale rešitev glede atomskega tekmovanja. Po Eisenhowerjevem mnenju ni dovolj, da se atomski material samo zmanjša ali odpravi, ampak ga je treba porabiti za mirroljubne namene. Zato naj bi vse prizadete države začele prispevati iz zaloga uranija in atomskega materiala v skupni atomski sklad mednarodne ustanove za atomsko silo, ki naj bi se ustanovila pod pokroviteljstvom ZN. Ta mednarodna ustanova bi morala izdelati načrte, kako naj bi se ta atomski material uporabil v blaginjo človeštva na poljedelskem in zdravstvenem polju in za proizvodnjo električne sile na tistih področjih sveta, ki jim je primanjkuje.

Združene države, je rekel Eisenhower ob zaključku svojega govora, se obvezujejo pred Glavno skupščino in pred vsem svetom, da so odločene pomagati rešiti strašno atomsko vprašanje ter posvetiti vse svoje srce in duhovne sposobnosti pri-

zadevanju, kako bi to čudovito človeško iznajdbo posvetili življenju, ne pa smrti.

Adenauerjeve izjave

Nemški kancler Adenauer se je udeležil koncem preteklega tedna zasedanja Evropskega sveta ter je imel obenem važne razgovore s francoskim zunanjim ministrom Bidaultom o posarskem vprašanju. Ob tej priliki je imel važen govor pred zastopniki diplomatskega in inozemskega tiska. V svojem govoru je ognjevitavo zagovarjal evropsko skupnost, obenem pa zavrnil sovjetsko zahtevo po nevtralizaciji Nemčije. Poudaril je nato važnost bermudske konference, ki je pomagala utrditi evropski položaj, ter pristavil, da bi uspeh berlinske konference ta položaj še bolj utrdil. Adenauer je nato omenil velike spremembe, ki so se izvršile na svetu v zadnjih desetletjih in kako so nekatere azijske velesile začele igrati važno vlogo na svetovni pozornici, medtem ko so države, ki so izgubile mnogo na svojem vplivu in važnosti.

Govorec o svobodnem svetu je Adenauer dejal, da je vojna moč svobodnega sveta za sedaj večja kot ona vzhodnega bloka. Toda če bi Sovjetska zveza zavladovala nad Zápdom, bi vojna moč sovjetskega bloka nedvomno dosegla in morda celo preseгла vojaški potencial Zapada. Edini izhod, da se obvaruje Evropa sovjetskega podložništva, je v ustvaritvi evropske skupnosti. Ustvaritev evropske vojske pa bi preprečila za vedno vsako vojno med evropskimi državami, posebno pa med Nemčijo in Francijo. O nevtralizaciji Nemčije je Adenauer poudaril, da bi pomenila nedvomno zmago Sovjetske zveze.

Prekinitev razgovorov na Koreji

V Panmunjomu so 12. t. m. nenadoma prekinili razgovore med zavezniškimi in komunističnimi predstavniki. Razgovore je prekinil zavezniški delegat Arthur Dean po seji, ki je trajala skoro šest ur in ki je bila ena izmed najbolj vihar-

nih, kar jih je doživel Panmunjom. Med to sejo je namreč severnokorejski delegat očital Združenim državam, da so sporazumno z južnokorejskim preds. Singman Rheemjem izkristili 27.000 komunističnih ujetnikov.

Zaradi te lažne trditve in raznih drugih obtožb je ameriški delegat Dean prekinil razgovore ter povedal, da se ne bo udeležil sej, dokler ne bodo komunisti preklicali teh obtožb. Arthur Dean se je nato odpeljal v Ameriko, da bi se posvetoval z ameriško vlado. Pustil pa je na Koreji svojega zastopnika, ki bo lahko nadaljeval z razgovori, ako bi komunisti preklicali obtožbe ter zahtevali nadaljevanje razgovorov.

Stavke v Italiji

Dne 11. t. m. je bila po vsej Italiji 24 urna stavka državnih uslužbencev. Tej stavki so se tudi v Gorici pridružili nekateri člani stavkajočih strok. V največjem številu so se te stavke udeležili železničarji, tako da je bila v petek goriska postaja kot izumrla. Niti en vlak ni pripeljal ali odpeljal z nje. To je dalo stavki videz velikega uspeha. V resnici pa so se člani ostalih stavkajočih strok le maloštevilno udeležili stavke. Računajo, da jih je stavkalo le okrog 50%. Dne 15. t. m. pa je bila stavka industrijskih delavcev.

PRISPEVAJTE
za † L. Kemperlov sklad!

Četrta adventna nedelja

Iz svetega evangelija po Luku
(Lk 3.-6.)

V petnajstem letu vladanja cesarja Tiberija, ko je bil Poncij Pilat upravitelj v Judeji in Herod četrti oblastnik v Galileji in njegov brat Filip četrti oblastnik v Itureji ter deželi Trahonitidi in Lizaniji četrti oblastnik v Abilenu, in ko sta bila velika duhovnika Ana in Kajfa, je Gospod govoril Janezu, Zaharijeve-mu sinu, v puščavi. In prehodil je vsa jordska pokrajina in oznanjal krst pokore za odpuščanje grehov, kakor je pisano v knjigi pregovorov preroka Izaija: »Glas vpijočega v puščavi: Pripravite pot Gospodovo, izravnajte njegove steze; vsaka dolina naj se izpolni in vsak hrib in grič naj se zniža; in kar je krivo, naj bo ravno, in kar je hrapavo, naj postane gladka pot; in vse človeštvo bo videlo zveličanje božje.«

Tihi milostopolni čas sv. adventa se nagiba h koncu.

Kmalu bodo utihnile adventne pesmi in zapeli bomo tisto večno lepo pesem: »Sveta noč, blažena noč...«

Dolje pa si moramo odgovoriti na tole važno vprašanje: Kaj bomo darovali božjemu Detetu? Kar tako praznih rok vendar ne bomo stopili pred jaslice.

Preden si odgovorimo na to vprašanje, pogledimo božje Dete samo. Kaj nam je Ono prineslo na svet? Morda bogastvo? Nasprotno!

»Pod nizko streho, v skrajni revni rojen Rešenik je vseh rodov.«

(S. Gregorčič)

Pa morda zemeljskega veselja in sreče? Nikakor! Saj je bilo trpljenje njegovo zemeljski delež.

A četudi bi nam božji Odrašenik prinesel bogastva in zemeljskega blagostanja, ali bi bili mi zato popolnoma srečni, do dna utolaženi? Ne! — Kajti želje človeške srca so želje po neskončnem, večnem, po neskončni lepoti, po večni ljubezni, po tem, kar je najpopolnejše, najvišje, — po Bogu in njegovi osrečujoči resnici.

Brez Boga je nemirno in nesrečno vsako človeško srce.

Po izvirnem grehu pa je bilo človeštvo od Boga zavrženo: iz luči je bilo pahnjeno v temo, iz blagoslova v prokletstvo.

Od takrat človeštvo žepa po božjem. Zavestno ali podzvestno hrepeni po Bogu, kakor izsušene ustnice hrepenijo po čistemu studencu. Ves stari zakon je eno samo hrepenenje po Bogu, en sam klic po Odrašeniku: »Vi, oblaki, ga rosite ali zemlja naj ga da.«

Pred 1953 leti je Bog izpolnil to hrepenenje človekovo: »Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, ki Vanj veruje, ne pogubil, ampak imel večno življenje.«

In ta Odrašenik, Emanuel, Bog z nami, je znižal nebesa do zemlje in dvignil zemljo do nebes; On nas je priklical iz teme v svojo čudovito luč; On nam je dal resnično, božje življenje.

Po Jezusu Kristusu smo postali deležni božje narave, seveda če živimo v posvečujoči milosti, če nimamo smrtnega greha. To pomeni, da po milosti božji nismo samo pri Bogu in z Bogom, ampak smo v Njem in On v nas.

Sedaj nam je razumljiv tisti smeli klic svetega Pavla: »Dii estis! Vi ste bogovi!«

Če premislimo, kaj vse pomeni za nas Jezus Kristus in Njegova pričujočnost v presveti Eucharistiji, kaj vse nam je Njegova božja mati Devica Marija, Njegova sveta Cerkev, Njegovi sveti zakramenti, Njegova neprecenljiva milost, — če vse to premislimo, potem moramo tudi mi vzklizniti s sv. Avgustinom: »O grečni Adamov greh, ki si zaslužil takega Odrašenika!«

Ob tem premišljevanju nam ne hote sili v ospredje tole vprašanje: Božji Odrašenik, kaj ti bomo dali v dar za vse to, kar si nam ti dal?

Na to vprašanje naj si odgovori vsakdo sam zase.

Ti mu boš poklonil ob revnih jaslicah večjo ponižnost in potrpežljivost, ki toliko blagoslova in milosti kliče iz nebes nate, na tvojo družino in na vse tvoje okolje.

Ti pa mu boš podaril večjo čistost, ker se zaveš, da so vekomaj

Križev pot češkoslovaške Cerkve

(Nadaljevanje in konec)

Odgovor od strani vlade na vse to je bil: aprila prepoved vseh tudi razmnoženih listov, maja prepoved vseh zborovanj izven cerkve, pravosodno ministrstvo pa odloči, da vsa imenovanja in podelitve cerkvenih beneficij niso veljavna, če niso objavljena v vladnem Uradnem listu za cerkvene zadeve. Koncem šolskega leta so bila ukinjena vsa mala semenišča.

Ker vlada ni uspela podvreči si škofe, je hotela dobiti na svojo stran vernike in nekatere duhovnike. Tu ji je prišel prav suspendirani duhovnik Plojhar, trenutno minister za higijeno v češki vladi in velik pobornik vladne »katoliške akcije«. 10. junija 1949 so komunisti sklicali nekaj deset duhovnikov na županstvo in jih pozvali, naj ustanove »katoliško akcijo«. A odgovor je bil malenkosten: nekaj duhovnikov je podpisalo ustanovno listino, drugi so odbili. Začel se je boj za podpise na vse najbolj zvite načine, da bi vsaj videz bil, kako veliko je privrženecv te shizmatične organizacije. Končno je dekret sv. Oficija 17. julija 1949 obsodil to organizacijo in tako potrdil nezaupanje vernikov v to vladno »katoliško akcijo«. Vlada je na vse to odgovorila z izgonom msgr. Verolína, odpravnika poslov nunciature, kljub pisanim obljubam ni dovolila vstopa novemu nunciju. Končno je izgnala v januarju 1950 še tajnika nunciature. V Rimu pa je s poslojpa delegacije češke republike pri sveti stolici bil preko noči odstranjen napis.

Vlada se ni bila sita: začela je delati proti osebni svobodi škofov. Prvi je bil na vrsti neustrašni praški nadškof msgr. Beran. Proti škofu komunisti niso upali inscenirati proces kakor madžarski komunisti proti kardinalu Mindszentyju. 14. junija se je v nadškofijskem dvoru pojavil neki Kuoska, ki je dejal, da ga pošilja minister Najedly z dolžnostjo, da nadzira. Naslednji dan je policija naredila podrobne preiskave ter si prisvojila pečat škofijskega ordinariata. Od 16. julija je vsa nadškofijska pošta zaplenila policija, ki je ostala v škofiji in prepovedala vsake obiske nadškofu. Tako je bil nadškof dejansko v lastni palači zaprt. 18. junija se nadškofu posreči zapustiti svojo palačo in iti v samostan Strahov, kjer v javni pridigi poudari, da ne bo nikdar priznal kakega sporazuma, ki bi bil nasproten pravicam Cerkve. Naslednji dan, nedelja v osmini Rešnjega Telesa, bi moral nadškof voditi procesijo. Že pred mašo so vladni organi motili, po maši so mu prepovedali govoriti, tudi procesije ni bilo. Vrnil se je v svojo palačo in od tedaj ni več prišel med svoje ljudstvo. 10. marca 1951 je bil po odloku oblasti premeščen v neznan kraj izven svoje škofije. — Podobne metode so vladni organi začeli proti drugim škofom: nekatere so pod raznimi obtožbami obsodili na zaporno kazen, tako po-možnega škofa v Olomucu, Spiskega, škofa Vojtaška, rutenskega škofa Gojdiča, po-možnega škofa v Trnavi. Druge so večinoma onemogočili v njih škofijskih dvorcih: štiri pa so v neopojasnjenih okoliščinah pripeljali v Prago, kjer so položili vdanostno prisego vladi v smislu zakonov, ki so bili med tem izdani. Začeli so se procesi proti duhovnikom, mnogi verski redovi so bili razpuščeni, redovniki in redovnice pa odpeljani na prisilno delo ali v posebna taborišča. — Omeniti moramo še, v dopolnilo splošne slike o položaju Cerkve v češki ljudski republiki, tako zvane zakone, ki urejajo odnose med državo in verniki. V nasprotju s splošno metodo po drugih državah ljudskih demokratič, na Češkem tozadevna zakonodaja prišla na vrsto šele, ko je bila večina škofov že onemogočena. 14. oktobra 1949 je parlament odobril dva zakona: ustanovitev državnega urada za cerkvene zadeve z nalogom, da poskrbi, da se versko in cerkveno življenje razvija v skladu z ustavo in na-

resnične Njegove besede: »Blagor njim, ki so čistega srca!« Ze na tem svetu nosijo v svojem srcu košček nebes.

Ti mu boš obljubil, da boš bolj pobožen in molitven, zlasti v tem svetem Marijinem letu.

Ti pa mu hočeš dati največ: popolnoma hočeš pretrgati s svojo ubogo preteklostjo ter začeti lepše in boljše življenje. Podariti mu hočeš svoje prenovljeno srce, očiščeno v zakramentu sve te pokore.

Blagor ti, če si napravil tak sklep. Kmalu boš nosil v svoji notranjosti mir, ki so ga angeli označili nad betlehemske poljanami. Kmalu se bo razlila v tvojo dušo sladka pesem neskončno lepe svete božične noči.

Irenej

zaščito države v duhu ljudske demokracije in po cerkvenih načelih. Dodamo še, da vstop na to fakulteto ni svoboden, marveč se pripuščajo slušatelji po potrebah cerkve, kakor določa država.

Ta naš pregled je bolj površen, pokaže pa jasno, kako so si komunisti lastili pravico nadzorstva nad Cerkvijo in kako brutalno so postopali proti vsem, ki so se zavzeli in so branili pravice božje in Cerkve.

Sv. oče je otvoril Marijino leto

Po vsem svetu so bile ganljive verske proslave na praznik Brezmadežne, toda najlepše je bilo v Rimu. Tam se je za ta praznik zbralo veliko tisoč romarjev in še več rimskih domačinov, da skupaj s sv. očetom slovesno začnejo Marijino leto. Že več dni prej so se Rimljani na to pripravljali z devetdnevnimi in tridnevnimi pobožnimi raznih cerkvah. Na praznik sam so bile maše popolnoči. Najslavesnejši trenutek je pa prišel v torek popoldne, ko je sv. oče zapustil Vatikan in se podal na pot v baziliko sv. Marije Snežne, da tam slovesno otvori Marijino leto. Špotoma je krenil na Trg Spagna, kjer stoji na visokem steburn kip Marije Brezmadežne, ki so ga postavili pred sto leti ob priliki proglasitve verske resnice o Marijinem brezmadežnem spočetju. Navada je, da vsako leto na Brezmadežno napravijo Rimljani ob tem steburn »svetlični poklon« svoji nebeski Kraljici. Nanosijo cele gore cvetja okrog stebra in kipa. To je hotel letos napraviti tudi sv. oče in sicer osebno. Zato je papežev sprevid krenil na Trg Spagna, kjer je sv. oče osebno nesel prekrasen šopek orhidej in ga poklonil brezmadežni Kraljici. Orhideje so malo prej dospele iz Mehike, kjer so jih pred odhodom položili na oltar M.B. v Guadalupe.

S Trga Spagna je papež krenil proti baziliki Device Marije Snežne. Po ulicah ga je pozdravljala neštevilna množica ljudi, še več pa jih je bilo okrog bazilike in ob cestah, ki vodijo k njej. V baziliki so najprej izpostavili Najsvetejše, ki ga je pokadil sv. oče, nato je papež zmolil molitvico, ki jo je zložil nalašč za Marijino leto. Nakar je sledil nagovor na italijansko katoliško akcijo in vse vernike.

Po govoru je sv. oče začel svoj povratek v Vatikan. Če je bilo podnevi ljudsko navdušenje veliko, je bilo sedaj v mraku še večje. Vsa pot je bila v lučah. Rimljani so pozdravljali onega, ki jim je stal ob strani in najtežjih urah zadnje vojne.

V spomin na patra Hugona Brena O.F.M.

Na praznik Marije Brezmadežne je v bolniškem oddelku Kolegija Sv. Antona v Rimu zaspal v Gospodu oče Hugo Bren, predstojnik vseh frančiškanov vzhodne Evrope.

Pokojni se je rodil v Rovišah dne 5. decembra 1881. Ko je končal srednje šole, je svoje izredne duševne vrline in sposobnosti daroval Bogu ter kot dvajsetletni mladenič uravnal svoje ideale z ideali sv. Frančiška. Redovnim predstojnikom ni ostala prikrita njegova nadarjenost; zato so ga poslali študirat v Svico na friuško univerzo, da bi se tamkaj spopolnil v moraliki, za katero ga je že doma ogrel takrat mladi profesor g. dr. Ujčič, sedanjí nadškof v Beogradu. Pod vodstvom svetovnoznane dominikanskega učenjaka dr. Prümmerja je pripravil ter odlično branil svojo doktorsko razpravo o probabilitizmu pri poznosrednjeveških bogoslovcih in pravniki. Nato je skoraj štirideset let vlival svoje bogato znanje mladini, bodisi doma v Sloveniji, bodisi v Ameriki, kjer je deset let vodil filozofsko-teološki študij novoustanovljenega frančiškanskega komisarjata, bodisi v Rimu, kjer so ga kot profesorja in kot dekana teološke fakultete vzljubili vsi učenci in profesorji.

Poleg znanstvenega apostolata ni pokojnik nikoli pozabil na svoj duhovniški in frančiškanski apostolat. Ni samo pošiljal svojih prispevkov v Bogoslovni vestnik, Vzajemnost, Čas, Centralblatt und Social Justice, ampak je bil tudi dolga leta urednik Cvetja z vrhov sv. Frančiška ter ameriške revije Ave Marija. Pri vsem tem je vedno našel še čas za vodstvo tretjerdnikov, za misijone med slovenskimi izseljenci v Severni Ameriki, za duhovno vodstvo slovenskih redovnic ter za skriti apostolat v spovednici.

Ker je dobro vedel, da bi Slovenci samo tedaj prav zasloveli med katoliškimi svetom, če bi vsaj enega svojih sinov spravili na oltar, se je vedno zavzemal ter zbiral vse potrebno za cerkveni proces p. Hugona Vodnika ter misijonskega škofa

Ireneja Friderika Barage.

Prav posebej pa mu je bilo pri srcu, da bi tudi široki svet spoznal posebno pobožnost Slovencev do Marije. Vsa dolga leta svojega življenja je zbiral gradivo o tem, kako naši preprosti ljudje izražajo svoje zaupanje in svojo živo vero v njihovo nebesko Priprošnjico in Zavetnico v vezani ter nevezani besedi, v narodnih običajih in v vseh okoliščinah življenja. Iz istega razloga je hotel, da bi precej poškodovano podobo svetogorske Matere božje ne obnovili domači umetniki, ampak vatikanski veščaki, in je za to tudi sam zbral potrebno vsoto med slovenskimi izseljenci.

Dva dni pred smrtjo je vrhovnemu predstojniku vsega frančiškanskega reda izrazil željo, da bi rad umrl za praznik Brezmadežne, in Marija mu je to željo tudi izpolnila.

P. Bruno

Darovi za Katoliški dom

Suligaj S. - Jesolo	-	-	-	lir	500.-
N. N. - Sovodnje	-	-	-	»	1.000.-
M. M. - Rim, mesečni prisp.	-	-	-	»	2.000.-
Čotar Jože - Gorica	-	-	-	»	500.-
Stare Marija - Sv. Ivan	-	-	-	»	2.000.-
Piščane Ivanka - Gorica	-	-	-	»	1.000.-
Sturm Andrej - Mačkovlje	-	-	-	»	1.000.-
Družina Smotlak - Mačkovlje	-	-	-	»	1.000.-
Družina Smotlak - Mačkovlje	-	-	-	»	1.000.-
N. N. - Mačkovlje	-	-	-	»	2.000.-
Persič Mlakar - Avstralija	-	-	-	»	1.100.-
Milka Gorčan - New York	-	-	-	»	3.025.-
Marija Ivančič - New York	-	-	-	»	4.840.-

LISTNICA UREDNISTVA

Vse bralce in naročnike opozarjamo, da bo izšla prihodnja številka »Katoliškega glasu« za Božič na osmih straneh. Da jo bodo vsi lahko prejeli že za praznike, izide prej, in sicer v torek. Cena bo 40 lir za izvod.

Mrtve častijo — žive blatijo!

7. decembra zvečer je umrl v Sovodnjah dober mož Ivan Lukman, oče številne družine. Ker so njegovi sinovi oziroma hčere peli pri cerkvenem zboru, je prav, da so mu ob slovesu zapeli žalostinke. Vse bi bilo prav, če bi hotel peti pri cerkvenih obredih cerkveni zbor. In tu pride do zapletljave, ki jih gotovo ne narekuje slovensko katoliško prepričanje. Pogledajte koliko napak prinaša članek v »Primorskem dnevniku« (11. 12. 1953):

1. Pokojnega g. župnika imenuje frontaško-komunistični list »naš dobri župnik«. Seveda sedaj, po njegovi smrti! Leta 1948 ob priliki volitev pa ga je tako mazal, da je moral sam g. župnik prijeti za pero in si spisati članek v obrambo resnice in duhovniške časti. A pok. župnik je bil res dober in ni hotel članka priobčiti. Toda članek je po sreči ostal v arhivu in je na razpolago vsem, pa tudi časopisu, da ga prinese v javnost. Kaj vse so govorili nekateri dvomljivi narodnjaki za časa življenja pok. g. župnika, pa tako vedo Sovodenjci. G. Domen si je o tem tudi marsikaj zapisal v spomin, kar je tudi še ostalo na papirju in dobro shranjeno!!!

2. Pomagali razbiti cerkveni zbor pa so tisti, ki so se z bali, da bi moral kdaj peti pri katoliško-prosvetnih prireditvah in so se zato raje hitro uselili na frontaški stolček, ki je moral biti gotovo z »medoma« namazan. Cerkvemu zboru je bilo jasno rečeno: »Pojte za Boga in narodo. A narodne pesmi pojte tam, kamor jih sme priti poslušat vsak katoliški duhovnik. Pokojni g. župnik je to potrdil, rekoč: »Če sv. Cerkev kaj prepove, jo je treba poslušati in ubogati. Le pojte naprej na koru!« A nekateri niso hoteli ubogati navodil in so se zato umaknili, celo brez pravnega obvestila.

3. Frontaški časopis prinaša še druge netočnosti. Na dvorišču pred hišo ni pel mešani, ampak samo moški zbor. Med temi pevci ni bilo nobenega cerkvenega pevec, ampak samo par bivših cerkvenih pevcev, ki že pol leta ne pojejo pri cerkvenem zboru. Tudi niso bili več žalostink pred hišo, ampak samo eno. Zbor, ki je pel pred hišo blagega pokojnika, je bil voden in sestavljen od prosvetnega frontaškega zbora iz Sovodnj. Pred hišo in na pokopališču so dokaj lepo ubrano ter nemoteno zapeli, kar so hoteli.

4. Glede očitka, da niso smeli peti v cerkvi, ugotavljamo, da cerkvena postava točno določa, kaj se sme in kaj se ne sme v cerkvi. Prav gotovo ni dovoljeno, da bi v cerkvi nastopal pevski zbor kake proticerkvene organizacije, pa čeprav je vanj zašel bivši cerkveni pevec. Sicer pa kako naj bi peli v cerkvi mrtvemu človeku oni, ki so pokazali hrbet živemu Bogu? Ob pogrebu pok. g. župnika pa je prav malo manjkalo, da ni zbor ostal v sramoti, oziroma nekateri od zbora!

Kar pa se tiče novega g. župnika, katerega bajte tako nestrpno pričakujejo, omenjamo, da je cerkvena oblast razpisala sovodenjsko župnijo, pa kot se zdi, nihče ni zaprosil zanjo. To pa priča, da Sovodnje ne uživajo kaj laskavega mnenja med slovensko duhovščino.

5. Pisec članka se v imenu Sovodenjcev sprašuje, kdaj bo njihova župnija nehala biti kaplanija. Odgovor: 1) dosedaj še ni prišlo niti eno pismo iz Gorice, sovodenjske obšine ali od drugod z naslovom: »Cappellania Savogna d'Isonzo«. 2) Ni treba velike modrosti pri spoznanju, da župnijo po smrti župnika ne more voditi kaplan, ampak župni upravitelj, ali kakšen drug župnik, kar lahko postane vsak duhovnik, ki izpolni določene pogoje. 3) Župnija sv. Martina je samo cerkveno župnija, civilno velja samo za »vikarijo«. Od februarja pa je v teku zadeva o državnem priznanju župnije, za kar je treba seveda precej potrpeti in čakati, pa tudi plačati.

Iz gori navedenega je razvidno, da pisec članka v »Primorskem dnevniku« ni bilo za resnico ali za iskreno sočustvovanje vernega slovenskega srca, temveč le za njegove strankarske protisrške namene! Kdo ne ve, da je prav isti časopis oblatil že skoraj vse primorske duhovnike?!

Pisec članka v »Sočie« (12. 12. 53) pa res zamerijo dobri Sovodenjci, ker jih ima za krave, česar ni g. župni upravitelj nikdar rekel. Dobro poslušajte pridige in ne preobračajte pomena besed in smisla logičnih zaključkov!

MOLITEV ZA MARIJINO LETO

Izšle so podobice z molitvijo sv. očeta za Marijino leto. Dobite jih v Katoliški knjigarni v Gorici in v knjigarni Fortunato v Trstu. Ne ostanite brez te podobice, ki vas seznani tudi z odpustki, ki so podeljeni za Marijino leto.

Odgovorni urednik: Stanko Stanin
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Nekaj o „slogi“ med slov. tržaškimi šolniki

Ko so v petek stavkali italijanski šolniki, so vse tri slovenske šolske organizacije izdale skupen poziv, naj gredo slovenski šolniki v šolo, kar so ti tudi storili. Gotovo je to napravilo dober vtis, da vlada med nami edinost. Iste tri organizacije so tudi zbrale podpise šolnikov za vlogo, s katero se zahteva izplačilo »emergenca«. Baje je bil odgovor na to vlogo zadovoljiv. Skupno delo za skupne koristi mora vsak pozdravljati.

Nekaj drugega pa je, ako zraste med šolniki neko novo društvo in se proglasi za edino resnično in upravičeno zastopstvo koristi tistih šolnikov, ki imajo sploh pravico, iskati zaposlitve na slovenskih šolah. To je storil na novo ustanovljeni »Sindikatu slovenskih šolnikov za STO«. To društvo je izdalo 25. novembra prvo številko svojega glasila »Sloga« in v njem skušalo povedati svoj program ter zavzeti stališče do dosedanjih strokovnih organizacij uslužbencev na slovenskih šolah na Tržaškem. Ta listič so delili deloma brezplačno. To je občudovanja vreden pogum, če pomislimo, da je vseh naših šolnikov okrog 350, in marsikdo je tako poizkušal slabo tolažiti, kakaj tisk v Trstu ni tako poceni. V tem glasilu je skoro izrecno povedano, da pričakuje novi »Sindikata«, da se mu pridružio vsi šolniki, tudi tisti, ki so bili doslej v dveh drugih strokovnih organizacijah. Zato nastane vprašanje, kaj naj storimo tisti, ki nismo člani novega društva.

Vsak uslužbenec slovenskih šol na Tržaškem ve prav dobro, da je bila doslej edina in res samo strokovna organizacija Zveza uslužbencev slovenskih šol, ki je prva povezala ogromno večino teh uslužbencev v solidno strokovno sindikalno organizacijo in se nepristransko borila za doseg pravic vseh, ki so kakorkoli bili zaposleni na slovenskih šolah, ne glede na pripadnost eni ali drugi politični organizaciji. V to zvezo so stopili tudi tisti šolniki, ki so sodelovali prav pri ustanovitvi naših šol leta 1945. Prav ima »Sloga«, ki trdi, da nam šol niso darovali zvezniki, kakor trdijo »lepe pravljice«. Tisti, ki so sodelovali pri nastanku »Zveze uslužbencev«, se nič ne strahujejo, da so sodelovali tudi leta 1945. pri nastanku slovenskih šol. Za te šole so potem ves čas delali, to seveda se prej kot se je posrečilo ustanoviti novi »sindikata«, ki se je sedaj delu za te šole pridružil. Radi točnosti tudi povemo, da pobuda za stavko leta 1950. ni prišla »od neorganizirane strani«, kot trdi »Sloga«, temveč od »Zveze uslužbencev«, ki si je takrat nadela to ime. Stavka je bila dobro organizirana, zastopniki stavkovnega odbora so v nekaj urah obiskali vse šole, šolniki so se disciplinirano udeležili stavke in potegnili za odpuščene učitelje, ki so jih šolske oblasti spet sprejele v službo.

Zveza uslužbencev slovenskih šol ni nikdar in nikomur branila vstopa v svojo organizacijo in ga tudi danes ne brani. Nasprotno! Vsak nov član ji je vedno dobrodošel in vsak bo vedno užival v njej iste pravice, kot vsi ostali člani. — Komunistov pa ne šteje v svojih vrstah, to je pa res, kajti komunisti je narodnost postranska stvar; nam, članom Zveze uslužbencev slovenskih šol pa je narodnost zelo važna zadeva, ker smo Slovenci in se ne smujemo to pokazati povsod in ob vsaki priliki ter brez slepmišenja. Niti s svojimi prirki ne maramo igrati dvojne igre, da

na primer napram Italijanom uporabljali en priimek, napram Slovincem pa drug priimek (n. pr. Desco - Deško, Emili - Milič).

Ako novi Sindikat slovenskih šolnikov kliče k slogi, je to čisto prav; a način, kako to dela, nas preveč spominja na fašistično dobo in na totalitarne režime, kjer diktatorji kličejo: Bodite vsi složni — z menoj in pod mojim vodstvom! Sloga med uslužbenci slovenskih šol se ne ustvarja z novimi sindikati. S tem se sloga razbija.

Dozdaj obstoječa strokovna društva so popolnoma zadostovala za tiste, ki so imeli s slovenskim šolstvom resno in iskreno dobre namene. Vsak se je lahko vključil v eno izmed že obstoječih organizacij in ni bilo nobene potrebe po ustanavljanju novih. Edini, ki imajo korist od novega sindikata, so lahko italijanski oblastniki na Tržaškem, ki se veselijo, ko vidijo, kako se uslužbenci slovenskih šol cepijo v vedno več novih »nadstrankarskih« organizacij.

To toliko bolj, ker novi sindikat med drugim »z veseljem pozdravlja« italijanski »Prosvetni urad«, ki mu načeljuje prof. Fadda, ker je razpisal natečaj za sestavo slovenskih učbenikov. Ti gospodje od novega sindikata mu želijo napraviti poklon s tem, da pravijo, da bo ta natečaj »obogatil našo skromno in v precejšnji naglici sestavljeno zbirko šolskih učbenikov...«

Mi bi radi vprašali gospode od novega sindikata, kje so bili osem let. Ali so spali ves ta čas, ko se je porajalo in utrjevalo

slovensko šolstvo na Tržaškem? Ali ne vedo, da je do takrat, ko so prišli z novim sindikatom na dan, izšlo že nad sedemdeset (70!) slovenskih učbenikov? In to je »skromna zaloga!« Odkar pa je prišel na Tržaško rimski funkcionar prof. Fadda — in tega je že 15 mesecev — pa ni bila sestavljena niti ena slovenska knjiga! In to novi sindikat pozdravlja in se tega veseli! In ker ne more drugega, priporoča edini slovenski učbenik (sestavili so ga titovci), ki ga je odobrilo italijansko ministrstvo za vzgojo za Gorico (stane 300 L. tržaški stane 120 L.)!

Danes je treba poudariti eno dejstvo: Zveza uslužbencev slovenskih šol se ne bo nikdar udejstvovala ne komunistom, ne Italijanom. Kajti Slovenci vemo, da od njih ne moremo pričakovati nič dobrega za nas.

Zato smo prepričani, da bodo člani Zveze uslužbencev slovenskih šol ostali zvesti svojemu strokovnemu društvu in da ne bodo nasledili propagandi tistih, ki so se pojavili na površju točno eno leto potem, ko je prevzel vodstvo Vzgojnega urada rimski emisar prof. Fadda.

Italijani nam Slovincem še niso dokazali, da jim je pri srcu korist slovenskega šolstva na Tržaškem. Zato nam bo vedno sumljiv vsak, ki jih hvali in ki pozdravlja z veseljem njihove ukrepe, pa naj bodo na videz še tako »pravičniki«.

Toliko za danes, da ne bo slepmišenja in da bo vsak vedel, za kaj gre. Kdor je osem let stal ob strani, ko se je slovensko šolstvo razvijalo in so se postavljali njegovi temelji, ta nima pravice, klicati k slogi: ta dosedanje sloga ruši in s tem hlapčuje in pomaga narodnemu sovražniku!

Bralci »Sloga«

I Z J A V A

Narodnega odbora za Slovenijo glede STO

S skrbjo zasledujemo neenako borbo za najosnovnejše pravice, ki jo bijejo slovenske narodne manjšine v drugih državah za svoj narodni obstoj in kulturno dediščino.

Ob načrtu, da se s priključitvijo tržaškega ozemlja Italiji ustvari v le-tej novo področje za zatiranje tam živčih Slovincem, izjavljamo, da se s takšno obsodbo na smrt tržaških Slovincem ne bomo nikoli pomirili.

Kulturni svet; ki je izkaval svojo nasklonjenost zatiranim narodom, bo tudi v primeru slovenskih narodnih manjšin moral slediti tej zgodovinski logiki in dokazati, da mu zaščita zatiranih ni zgolj prazno geslo.

Zahtevamo, da se organizira v mirovni pogodbi določeno Svobodno tržaško ozemlje. V njem se bodo morale pred vsem popraviti Slovincem težke krivice, ki so jih pretrpeli pod Italijo. Pod mednarodnim nadzorstvom naj jim bo omogočen svoboden razvoj, vreden kulturnega naroda.

Narodni odbor za Slovenijo v izgnanstvu objavlja to izjavo kot minimalni narodni program, v okviru katerega bo vedno stremel, da zaščiti narodno življenje vseh rojakov, ki dele usodo narodnih manjšin.

Washington, 1. nov. 1953.

Narodni odbor za Slovenijo
dr. Miha Krek, dr. Celestin Jelenc,
dr. Bogumil Vošnjak

Iz Beneške Slovenije

Zadnjič smo v uvodniku opozorili na mahinacije, ki se vršijo v Slovenski Benečiji s strani nekaterih vojaških in drugih elementov zoper tamkajšnje duhovnike, ki rabijo v cerkvi tudi jezik domačega slovenskega ljudstva.

Glede na postopanje takih ljudi in pisanje ital. časopisov je župnik v Sent Lenu Angel Cracina objavil v listu »Vita Cattolica« iz Vidma dne 13. dec. naslednje »Pojasnilo«:

»Z ozirom na neki dopis, ki je izšel dne 1. t. m. pod naslovom »Pri slovenski pri-

digi gredo iz cerkve«, si štejem v dolžnost, da pojasnim:

1. Pridiga je bila v italijanščini; v slovenščini se je izvršil le ustni prevod evangelija naravnost po knjigi, potem ko se je evangelij prej prebral v italijanščini.

2. Maša, o kateri je govora, ni bila namenjena samo vojakom; od teh je bil navzoč le majhen oddelek, dočim so tvorili večino prisotnih verniki domačini.

3. V tej župniji je star običaj, da se molitve po maši opravljajo v domačem jeziku.

GOSPODARSTVO

Gnojenje trt

Res je, da dobimo najbolj močno in tudi najbolj zdravo vino od trt, katerim smo malo gnojili. Na drugi strani pa je tudi res, da je brez gnojenja pridelek zelo pičel in da trte kmalu shirajo.

Današnje trte, ki so cepljene na divji podlagi, rodijo v splošnem mnogo več kot so rodile necepljene trte, a zahtevajo tudi več kot so rodile necepljene trte, a zahtevajo tudi več hrane. Hrana za trte in vse rastline sploh, pa je gnoj.

Mnogo je vinogradnikov, ki gnojijo svoje trte samo s hlevskim gnojem. Ker pa nimajo hlevskega gnoja dovolj, gnojijo vsako leto samo en del vinograda, samo nekoliko vrst. V koliko letih je potem pogojen cel vinograd? V mnogih slučajih bi bilo potrebno za to več let, ker naši kmetje imajo malo hlevskega gnoja, potrebujejo ga pa povsod. Zato je gnojenje samo s hlevskim gnojem nezadostno, posebno če ne gnojimo z dobro izdelanim, prevrelim in zrelim gnojem.

V splošnem moramo smatrati hlevski gnoj primeren za gnojenje trt, ker rahlja zemljo in tako korenine bolje dihaajo, ker veže v zemlji na sebe vlogo in je ta v naših razmerah velevažna, ker bogati zemljo s humusom-črničo in je ta nujno potrebna za delovanje bakterij v zemlji in ker prinaša v zemljo tudi svojo gnojilno moč. Ker pa je hlevski gnoj zelo enostransko gnojilo radi obilice dušika in pomanjkanja drugih rastlini potrebnih snovi, moramo smatrati hlevski gnoj samo za temeljno gnojilo katerega moramo dopolniti z umetnimi gnojili. Kot taka prideta v poštev predvsem superfosfat in kalijeva sol, ki vplivata na zdravje trte, na razvoj jagod in odstotek sladkorja v grozdnem soku.

Zato pa je nujno potrebno, da gnojimo trte i s hlevskim gnojem i z umetnimi gnojili. Najbolje je, da je gnojenje z obojim istočasno; lahko pa tudi gnojimo eno leto samo s hlevskim gnojem, drugo leto pa samo z umetnimi gnojili.

Je že čas za navrhno gnojenje pšenice!

Pšenica nam rodi zadovoljive prideleke, če smo zanjo globoko orali, pravilno gnojili pred setvijo, sejali s strojem pravočasno in v pravo sorto in če pozimi pognojimo še na vrhno ali pod list.

Sedaj je že čas za tako gnojenje, ker pšenica je pognala že 3 liste. Zato bomo določeno količino umetnega gnojila razdelili na posamezne obroke, pač na toliko obrokov, kolikorkrat mislimo gnojilo trošiti. Prvi obrok bomo raztrosili takoj sedaj pred Božičem. Če mislimo gnojiti v celoti 2krat, potem bomo drugi obrok raztrosili med 20. januarjem in 1. februarjem.

4. Župnik čestita zaradi dostojnega obnašanja, ki so ga kazali ob sličnih prilikah v isti cerkvi italijanski vojaki, ki so bili navzoči pred oddelkom, ki je o njem govora.

5. Dovoljuje si opomniti, da gostoljubnost nalaga obzire tako gostiteljem kakor gostom.

ANGEL CRACINA, župnik

Kdor pa ima čas, mu svetujemo, da raztrosi gnojilo vsaj trikrat, in sicer prvič sedaj, drugič takoj začetkom januarja, tretjič pa okoli 1. februarja.

Navrhno ali pod list gnojimo s solitri, ki hitro delujejo. V tem oziru sta najbolj primerna apneni (nitr. di calcio) in čilski soliter (nitrato di soda). Oba sta dobra, mogoče je čilski kaj boljši, a ne opravičuje razlike v ceni, ki je pri čilskem skoraj za 30% višja.

Enega ali drugega navedenih solitrov vzamemo po poldrugi kg na vsakih 100 m² pšeničnega polja. Če bomo trosili dvakrat, raztrosimo vsakokrat po 3/4 kg na 100 m², pri 3kratnem trošenju pa 1/2 kg.

Boj koruznemu črvu!

Naši čitatelji vedo, da je borba proti koruznemu črvu obvezna, to je zaukazano od oblasti. In tudi če ne bi bila zaukazana, bi jo morali vršiti v lastnem interesu, saj je samo v našo korist.

Po zakonu je potrebno uporabiti ali uničiti koruzno slamo do 15. aprila, to je pred začetkom izletavanja metuljkov. Prav in koristno pa bo, da jo uporabimo prej, to je sedaj pozimi.

Opozoriti pa hočemo na koruzne šore ali štelje, ki so ostali na njivi. Nekateri imajo škodljivo navado, da sečejo koruzno slamo previsoko in pustijo tako visok štor ali štelj. In ravno v tem se lahko skriva mrčes. Zato pa naj vsi sedaj take previsoke šore posečejo čim globlje v zemljo, nabrane šore ali štelje pa sežgejo; ne jih metati na gnojišče ali pa celo pustiti na njivi, ker tako ne uničimo koruznega črva.

Šparglje gnojimo

sedaj, predno nastopi hud mrz. Odkoplje-mo jih do korenin, porežemo vse suhe dele (stebela), potem pa pokrijemo z dobro zrelim hlevskim gnojem. Ko smo tega nekoliko pokrili z zemljo, raztrosimo povrhu nekoliko apnenega dušika (= črni prah = calcioecianamide), kar bo imelo za posledico, da se ne bodo približale poljske miši, bramorji ali podjedei in mogoče še drugi škodljivci, ki bi iskali pod gnojem toplo zatočišče in bi poškodovali korenine.

Potem pokrijemo z zemljo. Šparglji so prav lačni dušika in zato jim bo zelo ustrezno, če jih bomo koncem februarja polili z gnojnico.

Zimska pomoč z mlekom

Vsi starejši ljudje, ki hodo deležni letošnje zimske pomoči, bodo dobili posebne izkaznice, na podlagi katerih bodo skozi 90 dni lahko dobili dnevno po 1/2 litra mleka. Ker bo teh izkaznic deležnih približno 600.000 oseb, se računa, da bo tako porabljenega mleka okoli 25 milijonov litrov v vrednosti nad eno in pol milijardo lir.

Izvedenci pravijo, da bodo tako dobili starejši ljudje nekaj prav zdrave hrane in da se bo na ta način napravila tudi propaganda za potrošnjo svežega mleka, katerega se v Italiji s težavo vnovči.

Poslušajte versko uro na radiu Trst II. vsako nedeljo ob 9,30!

Mohorjeve knjige so izšle. Dobite jih pri poverjenikih in v knjigarnah

WILHELM HÜNERMANN:

45

Oče Damijan

Nad flamsko vasjo Tremelov je ležala tišina velikega petka. Bilo je leta 1886. Na nebu so viseli težki, sivi oblaki in zdelo se je, da pomlad spet enkrat ni našla poti v flamsko deželo.

Trinosemdesetletna mati Damijana de Veuster je sedela ob plapolajočem ognju. Pred njo je na pručki čepela Marija, najmlajša vnukinja stare kmetice, ljubko, plavalaslo dekletce, z majhnim noskom in s polnimi rdečimi lički. Stari materi je brala iz evangelija po svetem Janezu. Nje-ne sicer zelo živahne očke so bile polne solz in jasni otroški glasek se ji je od žalosti prav zares tresel, ko je brala:

»Stale so pa poleg križa Jezusovega njegova mati in sestra njegove matere, Marija Kleofova in Marija Magdalena...«

Pri teh besedah se je skupaj zgrbljena žena ob ognjišču nekoliko vzravala. Treščo se roko je položila na otrokove rame. »Prečitaj ta stavek še enkrat, Marija!« je rekla tiho.

»Stale so pa poleg križa Jezusovega nje-

gova mati in...«

»Mati je stala pod križem...« je ponovila žena in zaprla oči. Kakor iz daljave je slišala glas vnukinje, ki je zdaj do konca brala trpljenje Gospodovo.

»... ko je Jezus vzel kisa, je rekel: 'Dopolnjeno je!' in je nagnil glavo in izdihnil.« Marija je vzdihnila, zaprla sveto knjigo in si skrivaj obrisala oči. Nato je začudeno gledala staro mater, ki je še vedno z zaprtimi očmi sedela v svojem velikem stolu.

»Ali si zaspala, stara mati?« je vprašala deklica. Zdelo se je, kot da žena ne sliši. Nato pa je počasi odprla oči in spregovorila:

»In Mati je stala zraven!«

»Da, stara mati. Ali mar tega še nisi vedela? Oh, jaz pa to že dolgo vem, že prav zelo, zelo dolgo vem to. Ali pa si spet pozabila?«

Stara mati ni odgovorila. Njene misli so bile daleč, daleč izven te sobe, kjer je na ognjišču prasketal ogenj... Kako neki se mu godi? Morda je bolan? Morda?... Ne, ne, ne, le tega ne! Ljubi Bog, le tega ne! A kakaj naredbe fantje tako žalostne obraze in so tako potrti, kadar govorijo o Jožefu? Čemu se tako skrivnostno pogledujejo, ako

mati vpraša po njem?

»Stara mati, ali si žalostna?« je vprašal otrok. »Glej, tukaj so školjke. Če jih podržiš na ušesu, slišiš šumenje morja.«

»Da, da, daj sem, otrok!« je rekla starka živahno. Nato je dolgo, dolgo pritiskala veliko biserno školjko na ušesa in poslušala in prisluškovala. Da, to je bil glas velikega morja, prek katerega se je odpeljal njen sin Jožef. Tako najbrž šumi tudi na oni daljni obali, kjer njen Jožef biva med go-bavci. Stari materi je bilo, kot da jo v šumenju školjke pozdravlja morje, daljni otok in njen dragi otrok.

»Kajne, da je lepo, stara mati?« se je smejala deklica. »A ti se še vedno tako žalostno držiš. Le čakaj, zdajle se boš gotovo smejala. Le poglej tole! To je slika iz časopisa, v katerega mi je pekinja več-raj zavila kruh. To se boš smejala. Le poglej! Tukaj je naslikan mož, mislim, da kak pater, ki ima tako velika ušesa!« Med veselim čebljanjem je otrok pomolil sliko iz časopisa stari materi pred oči. A komaj se je starka ozrla vanjo, je njen obraz pobledeel kakor smrt. Stare oči so se široko razprele in buljile v sliko.

»Moj otrok! Moj otrok!« je ječala. Staro izmučeno telo se je hotelo vzravhati, a te-

daj se je kmetica hipoma nezavestna zgrudila na tla.

Do smrti prestrašena je Marija stekla na polje in obvestila očeta in domače. Kmet je našel mater onemoglo v starem stolu s sliko gobavega v veli roki.

»Mati! Mati!« je stokal kmet. »Ali ti ni mogla ostati prihranjena ta bolečina.« In solze so se mu ulile po razoranih ličih.

Ko se je kmetica spet zavedla, jo je Leon hotel potolažiti. Rekel je, da še ni tako hudo. Znani so celo primeri, ko je gobavost v prvih početkih ozdravljiva. A starka je samo stresla z glavo in rekla:

»Dobro je, Leon! Ne trudi se! Bog je tako hotel. Skupaj bova šla v nebesa.« Nato je segla po molku. »Zdaj moram mnogo, mnogo moliti!« In že so njene ustnice pozdravljale Mater, ki je nekoč stala pod križem svojega Sina. Zena pri ognjišču je zdaj molila brez prestanka. V tresočih se rokah, ki so bile v mnogih, mnogih letih postale žuljave in zdelane, je držala rožni vence Naše ljube Gospe. Kmetica ni več živela na tem svetu. Klečala je v nebesih pred prestolom Brezmadežne in molila za svojega otroka.

Osem dni nato jo je Bog poklical k sebi. Pogled umirajoče matere se je še enkrat

zazrl v Marijino sliko na steni. Zadnjikrat so njene ustaice molile zdravamarijo. Nato je pogledala drugo sliko, ki je visela pod podobo Matere božje. Bil je to zmečkan, na pol raztrgan časopis, v katerem je bilo naslikano grdo, spačeno obličje njegovega otroka. Hotela je, da slika visi pod podobo Milostne Matere.

»Preberi kaj iz svete knjige!« je tiho zaprosila in s tresočo se roko pokazala na staro, veliko sveto pismo. »Gerhard, beri ti! Iz Izaija 53. poglavje. Da, tam, kjer leži podobica Križanega.«

»Kdo je veroval našemu pričevanju?« je prišel kmet, čigar glas je drhtel od komaj zadrževane boli. »Ali je to, mati?«

»Da, moj fant, to je. A beri na glas, na glas, da bom slišala besedo za besedo...« Kmet je z največjo muko hral:

»Kdo je veroval našemu pričevanju? In roka Gospodova, komu se je razodela?«

Kakor mladika raste pred njim in kakor korenina iz žejne zemlje. Nima podobne, ne lepote. In videli smo ga, pa ni, da bi ga gledali in da bi hrepenci po njem, ki je zaničevan in najnižji izmed ljudi, mož bolečin in preizkušen v slabosti. In njegov obraz je kakor zatrt in zaničevan, zato se tudi ne oziramo vanj.

Z G O R I Š K E G A

Slava Mariji

Začetek Mar. leta bodo letos proslavili goriški slovenski verniki z nastopom združenih cerkvenih zborov v goriški stolni cerkvi. Proslava se bo vršila zadnjo nedeljo leta, 27. dec. ob 15. uri. Program je naslednji:

Mešani zbor

1. *A Vavken*: O slava Bogu na višavi (2 kitici)
2. **GOVOR**
3. *V. Vodopivec*: Imakulata (2 kitici)
4. *V. Vodopivec*: Blažena noč (2 kitici)
5. *Rihar-Premrl*: Zveličar nam je rojen zdaj (2 kitici)
6. *St. Premrl*: Božična

Moški zbor

7. *I. Laharnar*: Blešče se zvezdice nocoj
8. *Fr. Kimovec*: Zgodnja Danica
9. *Star napev*: Nad Betlehem
10. **BLAGOSLOV**
11. *Fr. Gruber*: Sveta noč
12. *Lauretanske litanije* z odpevi B. Ščekove
13. *A. Foerster*: T. Ergo
14. *St. Premrl*: Marija, dobrotno nam ohrani dom in rod.

NB. *Cerkveni zbori se zberejo točno ob 2.30h v cerkvi sv. Antona v bližini stolnice kot je bilo določeno. Ostala navodila bodo objavljena ob primernem času in kraju.*

Smrt krščanske matere

Po par mesecih trajajoči boleznij in vdanem trpljenju je v Devinu umrla v 71. letu starosti ga. Kristina Komac, mati tamkajšnjega gospoda župnika. Pokojna je v svojem življenju vzgojila šest sinov za Cerkev in narod.

Večji del svojega življenja je preživela v Tolminu, na Ponikvah, zadnja leta pa v Devinu.

Tudi če ne opisujemo njenega življenja, dovolj je vsakemu, kar je videl ob njenem pogrebu, da si je mogel ustvariti podobo vzorne krščanske matere in vseskozi zavedne Slovenke, ki je znala svoje sinove tako vzgojiti, da dandanes častno služijo svoji veri in svojemu narodu. Pogreb, ki se je vršil v petek 12. t. m. je bil naravnost veličasten. Udeležili so se ga domačini in pa mnogo Goričanov ter tudi Tržičanov. Pogreb je vodil č. g. Rejce iz Naborčine ob asistenci številnih duhovnikov. Isti je imel tudi poslovitni govor na pokopališču. Za njim je spregovoril v imenu S.K.P.D. iz Gorice g. prof. D. Butkovič, ki je posebno poudaril zasluge blage pokojnice v njenem poslanstvu krščanske ter narodno zavedne matere in žene.

Njej želimo zaslužnega večnega miru, preostali pa izrekamo naše najiskrenejše sožalje.

Orglarska šola v Gorici

Slovenska orglarska šola v Gorici je nadškofjski zavod za izšolanje cerkvenih organistov, ki bodo v cerkvenem duhu delovali.

Knezadškofjski ordinariat imenuje vodstvo te šole.

Šolski načrt obsega tehnični in vzgojno-kulturni program.

Tehnični del je razdeljen v študij teorije, harmonije, klavirja ter orgel.

Vzgojno-kulturni del pa obsega verouk, liturgijo, osnovne pojme latinskega jezika, gregorijansko petje, slovenščino, glasbeno zgodovino, nauk o instrumentih ter pevski tečaj.

Pravice, ki jih ima vodstvo orglarske šole v Gorici po konstituciji šteje 379 prve

goriške sinode, so sledeče: a) ocenjuje muzikalične publikacije za slovenski del škofije; b) vrši nadzorstvo nad cerkvenim petjem in organisti v slovenskem delu nadškofije.

Dajemo na znanje, da smo začeli z vpisovanjem učencev v orglarsko šolo. Redni pouk bomo pričeli prve dni novega leta. Za morebitna pojasnila obrnite se pisмено na naslov: M. Filej, Riva Piazzutta 18. Urad orglarske šole je odprt vsak ponedeljek od 10. do 12. ure v prostorih Prosvetnega društva Riva Piazzutta 18.

Devica Marija v Dolu

Na dan Brezmadežne smo letos prav slovesno počastili nebeško Gospo. Celodnevno čiščenje, zlasti pa shod Marijinih vrtecev je pripomogel, da je bil ta slovesni dan dostojno proslavljen pri edini Mariji posvečeni cerkvi v slovenskih duhovnijah našega ozemlja. Shoda so se udeležili Marijini vrteci iz Standreža, Sovodenj, Gabrij, Doberdoba in Jamelj. Po cerkveni slovesnosti, pri kateri je govoril č. g. Stanič, so doljanski otroci v čast Brezmadežni zaigrali igrice »Slepi Tonček«, vmes so pa vsi otroci prepevali Marijine pesmi. Kljub slabemu vremenu je zadovoljstvo napolnjevalo naša srca.

Podgora

V torek, na dan stavke, ki je bila vsepovsod v državi, so skušali rdeči »migelovci« (C.G.L.) in komunisti zgnati skupaj velik shod ob 2h popoldne na prostornem cestnem križišču pred Trpinovo gostilno. Okrog polдне in še pozneje so z avtom in zvočnikom vabili in pozivali po vseh ulicah in cestah ter koncih in klancih podgorskih na gotovo in obilno udeležbo! Ko pa je napočila toliko oznanjena in napovedana ura, je na licu mesta čakal z avtom sam in samo sam govornik. Sem in tja se je sprehajalo — zaradi javnega reda in da ne bo kaj nerodnega v veliki gneči — le par karabinerjev. Ko pa le ni hotelo biti — »p'r mej...« — nobenega »kompanjota«, ne »stovariša« in ne drugega poslušalca, sta avto in govornik zapustila brez besede nabit — prazni »plac« in se pobrala tja, odkoder sta se vzela. Kar je tudi prav! Živela svoboda! —

Miklavževanje v Gorici

V zadnji številki smo po pomoti izpustili poročilo o miklavževanju v Gorici, zato ga priobčujemo sedaj.

Na Miklavžev predvečer se je Marijin dom na Placuti napolnil z našimi malečki, osnovno šolskimi otroki, ki so žarečih lic pričakovali priljubljene Miklavža. Za zabavo so poskrbeli otroci iz Sirotišča, ki so pod vodstvom g. Maksa Debenjaka zapeli nekaj prirskega pesmic in po ljubkem prizoru »Miklavževi angelčki« so se odprla nebeška vrata in prikazal se je sv. Miklavž v spremstvu angelov, pa tudi strašno hudih parkeljnov. Prečital je otrokom najprej nebeško pismo, kjer jih je še posebno pohvalil, da so ostali dobri in da pridno vztrajajo v slovenski šoli. Razdelil je nato med vse šolske otroke darila, za kar gre še posebna zahvala gospe Kati Kerševani, ki je s toliko požrtvovalnostjo nabirala med goriškimi Slovenci prispevke za miklavževanje. Razdeljenih je bilo nad 150 paketov, najrevnejši so dobili tudi obleko in obutev. Na sv. Miklavža dan se je miklavževanje z istim sporedom ponovilo tudi za odrasle. Delitev darov je prinesla vsem obilo zabave, veselja in sme-

ha, pa tudi strahu, saj se je neki profesor, ki o njem pripovedujejo dijaki, da je ogrozno strogo, tako zbal hudicev, da je letel domov po žegnano vodo. Vrnil se je, ko je Miklavž že odhajal z odra. Ko ga je Miklavž pokaral za njegovo strahopetnost, mu je ponižno priznal, da pravzaprav ni bil on kriv, ampak tisti nesrečni zajček, ki ga je opoldne pojedel za kosilo.

Z radostjo v srcu in nasmejanih obrazov je občinstvo zapuščalo dvorano z iskreno željo, da bi prihodnje miklavževanje že praznovali v dvorani našega skupnega Katoliškega doma.

Ob koncu izrekajo prireditelji topla zahvalo vsem onim Goričanom, ki so velikodušno prispevali, da je mogel sv. Miklavž obdariti otroke in zlasti najrevnejše. S tem so pokazali, da razumejo, kakšna mora biti skrb za našo dečo.

Lov zopet dovoljen

Goriška prefektura sporoča, da je preključena odredba z dne 28. nov., s katero je goriški prefekt iz vojaških razlogov prepovedal lov v občinah ob državni meji. Od 10. decembra dalje je lov zopet povsod dovoljen.

S T R Ž A Š K E G A

Prva skupna marijanska prireditev v Trstu

V nedeljo 10. januarja 1954 priredimo v Trstu prvo skupno proslavo za marijansko leto. Verski del se bo vršil v cerkvi, prosvetno-katoliški pa v Auditoriju. Glavna točka bo velika igra o Sveti Ceciliji; igro pripravlja rojanska Marijina družba. — Že danes obveščamo vse katoliške organizacije v Trstu in na deželi na to prvo skupno proslavo. Točen spored bomo objavili prihodnjič.

Sv. Ivan - Trst

V letošnjem decembru smo doživeli nekaj dogodkov, ki so deloma že prodrli v širšo javnost. Na prvo nedeljo — 6. dec. — je priredila »Gledališka družina Slov.« društva pri Sv. Ivanu na odru našega Marijinega doma Pagnolovo komedijo v štirih dejanjih »Velika abeceda« (Gospod Topaz). Igro je pripravil g. prof. Rudolf Fajš. Na odru je nastopila tukajšnja mladina, ki nadaljuje tradicije nekdanjega izobraževalnega društva, ki ga je pred 50 leti ustanovil v tem predmetju nekdanji kaplan pok. g. Čok. Igralec je s svojo strokovnjsko sodbo ocenil in pohvalil na radiu g. Jeza v petkovih kulturnih razgledih, ki so jih bralci »Kat. glas« gotovo poslušali. Svetovaničani pa smo odhajali iz dvorane, ki je bila mnogo premajhna ta dan, z željo, da bi se društvo kaj kmalu spet pokazalo na odru. V nedeljo 13. dec. so isti igralci nastopili s to igro v Bazovici.

Na Marijin praznik smo v rani uri otvorili Marijino leto. Ob tej pobožnosti se je mnogo mladine zbralo k obhajilni mizi. Ob nedeljah in zapovedanih praznikih je v naši cerkvi sv. maša vsako uro od 6. ure do 12. ure. Ob 7. in 10. uri je sv. maša s slovensko pridigo in slovenskim petjem. Slovenska popoldanska služba božja vedno ob treh, poleti ob štirih. Na praznik Brezmadežne je bila ob dvanajste ure obhajilna miza zelo oblegana. Ta dan se je tudi vnovič odprla stranska kapela na levo od glavnega oltarja, kjer je krstni kamen. Ves prostor je čisto obnovljen in sliči starokrščanskim baptisterijem. Tudi krstni kamen je nov. Verniki so z velikim zanimanjem obiskovali ves dan obnovljeni prostor. Delo se je izvršilo deloma na račun mestne občine, za krstni kamen se je porabil denar, ki smo ga svoj čas zbirali za obnovo stare cerkve. To cerkev je namreč popolnoma obnovila »Intendencia za umetnost«, ker se smatra to zelo staro bogoslužno poslopje kot »narodni spomenik«. Mestna občina je dala na svoje stroške tudi župno cerkev prebeliti in je popolnoma obnovila na zelo okusen način električno razsvetljavo tako, da bo zdaj v naši cerkvi ob praznikih kakor v nebesih.

Najvažnejše pa šele pride. Na božič nam bodo zapele nove orgle. Stare orgle smo podrli in zdaj je v cerkvi na delu videmska tvrdka Zanin, ki postavlja nove. Nove bodo imele 30 registrov in dva manuala. Stari mehotalč zvesti Vittorio bo prepustil

svoje delo električnemu ventilatorju. Tudi ves mehanizem bo na električni pogon. Delo bo stalo več kot pet milijonov. Več kot polovico denarja so že zbrali župljani sami, ostalo pa so obljubili zbrati tekom naslednjega leta. Za božič vsi k Sv. Ivanu!

Slovesna božična maša pri Sv. Jakobu v Trstu

Tudi letos bo na sveti večer 24. decembra božična sv. maša za slovenske vernike v Trstu, in sicer ob DEVETI in POL zvečer. Ta maša je kot slovenska polnočnica, ki pa ne more biti polnočnica, ker imajo o polnočnici svojo polnočnico italijanski verniki, zato bo naša polnočnica ob deveti uri in pol.

Čeprav je bila lansko leto sv. maša že ob deveti uri in v precej skromni obliki, je bila udeležba velika. Letos pa upamo,

da bo udeležba še večja. Prepričani smo, da bodo letos vsi udeleženci bolj zadovoljni, ker bo vse, kar se da slovesno. Sv. maša bo peta s tremi duhovniki, kot se spodobi za tako slovesnost. Sodelovali bodo slovenski duhovniki iz sosednih mestnih župnij.

Računamo, da bo nastopilo okoli petdeset pevskih moči. Vse naše zveste pevce in pevke starejše in mlajše, dosedanje in novodošle prav tople pozdravljamo, ter jim že danes želimo mnogo vesellega božičnega razpoloženja in zdravo grlo.

Poleg latinske Gruberjeve maše nam bo naš zbor zapel nekaj novih in starih božičnih pesmi. Čudežev seveda ne napovedujemo, ker jih ne bo; vendar pa se ne bo težko odločiti vsem zdravim in svobodnim Slovincem, kam naj gredo na božični večer k polnočnici; enostavno in odločno si bodo rekli: »Šli bomo k naši slovenski polnočnici pri Sv. Jakobu ob deveti uri in pol na sveti večer. Tam bomo najlepše videli in slišali o novorojenem Detetu, ker bomo slišali našo lepo pesem in našo besedo.«

Le škoda, da ni slovenske božične maše še v kaki drugi mestni župniji, da bi imeli slovenski verniki več ugodnosti.

Radio Trst II bo žentjakovski mašo prenašal opolnoči, ko se lepše sliši. Tako bomo ob 9.30 sv. mašo videli in slišali, opolnoči pa samo poslušali, mnogi tudi sami sebe.

Prisrčno torej vabljeni vsi naši slovenski bratje in sestre.

Iz Boljunca

Primerno je, da tudi v širši javnosti omenimo petdesetletnico, ki smo se je spominjali v naši vasi dne 8. decembra. Ta dan je namreč minilo 50 let, odkar je naš domačin Miha Maver začel opravljati službo cerkovnika v Boljuncu. Že prej je pomagal očetu kot strežnik, tedaj pa je kot 17-leten fant sam prevzel odgovornost. Vršil je to službo zmeraj vestno in natančno, tako da si je pridobil priznanje in spoštovanje pri vseh. Zato mu želimo, da bi učkal zdrav in krepak še nadaljuje jubileje.

ZAHVALA

Pospremili smo k večnemu počitku našo drago ženo in mamo

KRISTINO KOMAC

Globoko smo hvaležni vsem domačinom in številnim prijateljem, ki so se nam pridružili v naši holi in našo ljubo pokojnico spremili na njeno zadnjo poti. Spominjamo se s toplo zahvalo vseh preč. gospodov duhovnikov, obeh govornikov za prisrčne poslovilne besede, vsem darovalcem cvetja, zastopstvu SKPD iz Gorice, g. ravatelj, prof. zboru in osebju tajništva goriškega učiteljskega. Prav tako se zahvaljujemo gg. zdravnikom dr. Belliniju iz Trziča in dr. Bregantu iz Gorice ter dobri č. sestri Justji za požrtvovalno postrežbo. Naša prisrčna zahvala prav vsem, ki ste z molitvijo, sočustvovanjem in cvetjem počastili njen spomin.

Devin - Gorica - Buenos Aires, 12. decembra 1953.

Družina KOMAC
in sorodniki

Slovincem po svetu sporočamo tužno vest, da je dne 8. decembra na praznik Brezmadežne odšel po plačilo h Gospodu

oče Hugo dr. Bren

generalni definitor frančiškanskega reda in večletni zaslužni odbornik Slovenskega socialnega odbora v Rimu.

Pogreb blagega pokojnika je bil 10. decembra iz samostanske cerkve sv. Antona na rimsko pokopališče.

Sveta maša zadušnica za osmino je bila dne 17. decembra v kapelici slovenskih šolskih sester na Via dei Colli 10 v Rimu.

Rim, dne 10. decembra 1953.

SLOVENSKI SOCIALNI ODBOR

Resnično, sprejel je naše boleznij in naše bolečine je vzel nase. Imeli smo ga za go-baveca, ki ga je Bog udaril in ponižal.

On pa je bil ranjen zaradi naših pre-greh in potrt zaradi naših hudobij. Zaradi našega miru ga je Bog pokoril. Po njegovih ranah smo ozdravljeni. Zasli smo kakor ovce, vsakteri se je oddaljil na svojo pot. Bog je naložil nanj nas vseh pregrehe.

In si volasa kmetica je s slabotnim glasom dokončala:

»Bil je žrtvovan, ker je sam hotel in ni odprl svojih ust. Kakor ovca ga peljejo v klavnico in kakor jagnje, ki ne odpre svojih ust pred njimi, ki ga strižejo. Molči in ne odpre svojih ust.«

Nato je umirajoča še enkrat sklenila roke in tiho dostavila:

»Bog, bodi mi milostljiv!... Saj nosi... obraz... tvojega Sina!« še enkrat je trudno telo vzdrhtelo in njena duša je odšla k Bogu.

Ob istem času je rekel Damijan de Veuster, ki je pravkar spet prestal hud vročinski napad, zdravniku iz bolnišnice, ki ga je obiskal:

»Da, tako je, gospod doktor! Često sem si predstavljal, kako bo pač tedaj, ko se me loti gobavost. Ko sem s tem raču-

nal, odkar sem tukaj. Ne, vedel sem, ko sem prvič stopil na ta otok. Vedno sem mislil, da bom kot otrok božji lahko nosil njegov križ. Zdaj pa, ko sem gobav, se moja narava temu upira. Duh bi rad tisočkrat govoril fiat, ubogi brat osel se pa upira in noče videti, kako gine njegova moč. Ubogi, neumni brat osel! Bolnik se je ozrl na sliko asiškega Ubožca, ki je brez okvira visela na steni: »Kajne, ljubi sveti Frančišek, brat osel noče vedno tako, kot bi moral!« Še nekaj časa je gledal svetnika, ki je nosil Kristusove rane, kakor rdeče plamene na rokah in nogah. Nato je zatisnil trdne oči in zaspal.

V tem trenutku je stopilo v sobo nekaj otrok iz sirotišnice.

»Makua Kamijano!« je zaklical eden izmed njih, a je prestrašen obmolknil. Ko je zdravnik pokazal na patra, ki je pravkar zadremal. »Hoteli smo mu dati lepo školjko, ki smo jo našli ob obrežju!« je šepetaje povedal fant. Nato se je po prstih splovil k bolnikovu ležišču in držal duhovniku šumečo školjko na uho. »Poslušaj!«

Tedaj se je pater Damijan v spanju nasmehnil. V sanjah je slišal bučanje morja in veter, ki je vel preko domačih polj,

in materin glas.

»Mati!« je šepetal. Razločno je videl lepi, povečani obraz kmetice, ki ji je venece belih las kakor svetniški sij obkrožal glavo.

POSLEDNJI VIHAR

Damijan de Veuster je šel skozi pokopališče v Kalavau.

To je bil njegov najljubši sprehod. Pri tem se je zabaval z umrlimi in se pogovarjal z ljubim Bogom. Nekaj tisoč jih je že tukaj pokopal k večnemu počitku v petnajstih letih svojega delovanja. Vsakemu je pripravil lično gredico v božjem vrtu in grobar Toma je zanje lepo skrbel.

Tu je bil grob ubogega Lazarja, ki ga je nekoč pobral iz neizrekljive bede in ga nesel v lastno kočjo.

»Kajne, tebi je dobro, Lazar?« je mrmljal misijonar. »Ti si v miru!« Nato je položil na grob šopek svežih rož, kajti danes je bila obletnica smrti njegovega lastnega očeta in pater Damijan je na ta dan vedno okrasil grob ubogega Lazarja. »Zdrava Marija!« je molil nato za oba pokojnika, za tega, ki je počival na pokopališču gobavih, in zanj, ki je spal v flamski zemlji.

Obstal je pri grobu svojega zvestega služabnika Joane, Belega Kormorana, ki se je vse svoje življenje bal strahov in je vendar hrabro šel v smrt.

»Ko me bo Bog spet obudil, makua Kamijano, bo Bel Kormoran spet popolnoma zdrav. Niti ene gubice ne bo imel več na obrazu! A zdaj mora Joane šele zaspati, potem pride Bog in ga obudi.« To so bile zadnje besede pridnega fanta.

Pater mu je prijazno pokimal:

»Da, brat, ko te Bog obudi, boš zdrav!«

Na nasprotni strani je ležal mali Kitajec Bepo, ki je nekoč vrgel cvetice v morje, ki naj bi splavale na grob na Flamsko.

»Daj mu svoj šopek v nebesih, Bepo!« je rekel misijonar.

Poleg malega Kitajčka je že davno počival strežnik Anakalea, ki se je toliko mučil s konfiteorjem.

»Vsi spavajte v miru, vsi, moji otroci!« je želel duhovnik. »Kmalu pridem za vama!«

Velika je bila vas mrtvih na pokopališču v Kalavau. Večje, mnogo večja kot vas živih. Pravkar je prišel govati grobar Toma s svojo lopato, da bi dečku Karolu iz sirotišnice izkopal jamo. Jutri bo Da-

mijan krsto, ki jo je še sam stesal, spu-stil v cvetočo zemljo.

»Toma!« je zaklical misijonar. »Ali veš, kaj si je fant nazadnje želel? Ne! Torej, poslušaj! Ko sem mislil, da je že za vedno zatisnil oči, jih je še enkrat odprl, me proseče pogledal in zaprosil: 'Ti, makua, Lui naj mi ob grobu še enkrat zaigra na lajno. Prav gotovo bom slišal!' In nato je z nasmehom na ustnah umrl. In jutri bo Lui po vseh molitvah še enkrat zaigral na lajno pesem o lastovkah, ki letijo v nebo!«

Pred nekaj leti je bil namreč v Kalavau na Molokaju bogat Amerikane, ki je prinesel v sirotišnico pravcato lajno. In odkar je bila tu lajna, je bil Molokaj pravi raj za otroke.

Grobar je nekaj zamrmral med zobmi in si z dlanjo obrisal oči.

»Tudi meni lahko kmalu pripravi zadnjo posteljo, Toma!« je dalje kramljal duhovnik. »Ali veš, kje?«

»Gotovo pod velikim križem, makua Kamijano!« je predlagal pokopališki vrt-nar.

»Ne, Toma, glej, tam onstran pod pandanusom me boš pokopal. Tam sem počival prvo noč, tam hočem spati tudi poslednjo!«
(Se nadaljuje)